

що регулюється суспільством через систему освіти (навчання і виховання), сім'ю, громадську думку й інші соціальні інститути.

Протягом студентського періоду відбувається професійна соціалізація молоді людини – процес занурення у професійне середовище, засвоєння правил, норм та вимог професійної діяльності, людина стає на шлях прихильності до професії та її засвоєння.

В науковій літературі виділяють наступні етапи соціалізації студентської молоді:

1. Етап загальної соціалізації – формування і закріплення основних соціальних і психологічних цінностей (трудових, моральних, естетичних, політичних, правових, екологічних, сімейних).

2. Етап професійної соціалізації – засвоєння людиною певної професії, здобуття специфічного рольового знання, коли роль пов'язана з розподілом праці.

Успішна соціалізація в процесі навчання у ВНЗ визначається наступними умовами: включенням індивідів у розвиваючі ситуації; відкритістю молодих людей у процесі спілкування та формування їх компетентності; переживання нового особистісного досвіду; процесом самоаналізу і самооцінки своєї діяльності; саморегуляції своїх переживань і вчинків.

У процесі навчання, на нашу думку, важливо створити психологічні умови для самореалізації індивідуальності студента в майбутній професійній діяльності, самостійного культивування професійної майстерності, творчого розвитку особистості, збагачення знань через обмін досвідом у процесі спілкування із спеціалістами, поглиблення професійної рефлексії.

Таким чином, ВНЗ – це інститут соціалізації особистості студента, пов'язаний з фаховим вибором людини, поглибленням її світогляду і остаточним закріпленням фахової соціальної ролі.

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ФАКТОР ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

О.Б. КАЙДАННИК, аспірант

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова*

Студентське самоврядування на європейських теренах не є новим феноменом, сягаючи своїм корінням ще часів виникнення перших середньовічних університетів. Вже тоді найбільш здібні студенти залучалися до вико-

нання окремих адміністративних функцій, а також до викладання у якості помічників професорів.

В сучасній Європі студенти беруть доволі активну участь у забезпеченні якості вищої освіти та управлінні вищими навчальними закладами, яке здійснюється, зокрема, через органи студентського самоврядування. Така колективна, солідарна участь розглядається керівництвом навчальних закладів і функціонерами системи освіти не просто як додаткова гарантія адекватності освітніх послуг вимогам їх реципієнтів (студентів і роботодавців), а й як суттєвий чинник соціалізації молоді, зростання її політичної та правової культури й суспільної активності, який дозволяє студентам на практиці ознайомитися з функціонуванням навчального закладу (через участь у підготовці та прийнятті певних рішень у межах ВНЗ) і системою представницької демократії (на прикладі виборних органів студентського самоврядування).

В Україні встановлений законом мінімальний розмір квоти на участь представників студентського самоврядування у колегіальних керівних органах управління вищими навчальними закладами (10%) значно менший від встановлених у країнах Європейського простору вищої освіти. Середній розмір квоти там складає 15–20%, а в деяких державах – і суттєво більше (в Румунії – 25%, у Фінляндії – 33%, в Данії – 50%), що забезпечує достатній рівень впливу студентів на прийняття рішень.

Істотною проблемою залишається пасивність, інертність, індиферентність студентської спільноти у ставленні до багатьох актуальних проблем студентського самоврядування, що можна нівелювати активною інформаційно-роз'яснювальною роботою щодо можливостей студентського самоврядування.

Зарубіжний досвід переконливо доводить: ефективне функціонування студентського самоврядування як організаційної структури справляє суттєвий позитивний вплив не тільки на якість освітніх послуг і управління вищим навчальним закладом, а й має організаційно-педагогічний ефект, коли студенти у реальному партнерстві з адміністрацією ВНЗ в межах прав, наданих їм законом, значною мірою несуть і солідарну відповідальність за те, що відбувається в навчальному закладі.

Таким чином, студентське самоврядування сприяє прямій зацікавленості студентів у високій якості освітніх послуг, зростанні рейтингу та авторитету ВНЗ, а отже – позитивно впливає на академічну успішність та оптимізацію навчального процесу у вищій школі в цілому.

Переваги від функціонування ефективної системи студентського самоврядування виходять за межі системи освіти, сприяючи не тільки оптимізації навчального процесу у вищій школі, а й соціалізації молоді, виробленню у

неї комунікативних, управлінських навичок, розвитку політичної культури молодого покоління. В цьому контексті студентське самоврядування можна розглядати як передумову для розвитку громадянського суспільства та парламентських демократичних традицій.

Використання всіх можливостей студентського самоврядування згідно з чинним законодавством дозволить:

- 1) налагодити ефективну співпрацю між адміністрацією ВНЗ і студентами з широкого спектру питань;
- 2) створити додаткові умови для зростання якості підготовки фахівців у системі професійної освіти в Україні;
- 3) забезпечити подальшу інтеграцію національної освітньої системи до європейського та світового освітнього простору.

ФОРМИРОВАНИЕ ТВОРЧЕСКИХ И НРАВСТВЕННЫХ УМЕНИЙ КАК ОСНОВА ВОСПИТАНИЯ ТВОРЧЕСКИ РАЗВИТОЙ ЛИЧНОСТИ

Е.В. КАЛАБУХОВА, преподаватель, заведующая отделением
*Электромеханический техникум Харьковского национального университета
городского хозяйства имени А.Н. Бекетова*

Сегодня обществу нужны творческие личности, способные созидать во всех областях профессиональной деятельности и обладающие моральными принципами. Знаний предметных правил, даже умений решать творческие предметные задачи недостаточно для достижения успеха в обществе. Необходимо уметь планировать этапы жизненной карьеры, владеть эффективными методами интеллектуальной деятельности, обладать высокой работоспособностью, заниматься самообразованием и защищать свои убеждения.

Соответственно, педагогическая деятельность должна быть преобразована в творческий процесс поиска, опыта и реализации новых методик, технологий для достижения цели выдвигаемой обществом.

Один из известных философов как-то заметил, что образование – это то, что остаётся в сознании человека, когда все выученное забыто. Что же остаётся у нас в голове? Совершенно верно – творческие умения, необходимые для самостоятельной познавательной и практической деятельности, и убеждение в том, что любая деятельность должна отвечать моральным нормам. Можно забыть конкретные правила наук, но важно помнить, какие нужно выбрать учебники, в которых они находятся, как выписать, упростить и запомнить их с помощью известных приёмов памяти. Это одно из творческих уме-